

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 10, Issue 1, March 2022, p. 180-197

Received	Reviewed	Published	Doi Number
07.02.2022	14.03.2022	30.03.2022	10.29228/ijlet.57531

Changing Teacher Preferences in Face-to-Face Education Before Pandemic, Distance Education During Pandemic and Face-to-Face Education Again

Kübra KARADAĞ¹ & Büşra EVCİ² & Miray DEVECİOĞLU³ & Nuran ÇAYLIOĞLU İŞNEL⁴ & Ahmet BENZER⁵

ABSTRACT

In this study, the educational habits of Turkish teachers were examined in traditional face-to-face education before the COVID-19 pandemic, distance education during the pandemic, and the process of the return to face-to-face education. Educational habits are delimited to variables such as basic Turkish language skills, course materials, methods and techniques, and feedback. Each variable is examined comparatively through the triple process (face to face education before the pandemic-distance education during the pandemic-back to face to face education). With the examination, it has been possible to see the preference rates of each variable in the face-to-face before the pandemic, distance education at the beginning of the pandemic, and the return to face-to-face education stages. The aim of the research is to reveal whether the pre-pandemic habits are returned to face-to-face education and how prepared we are for a new pandemic. For this purpose, single-case embedded design, one of the qualitative research approaches, was used in the research. Accordingly, a semi-structured interview form was prepared by the researchers in order to get the opinions of teachers about the teaching of Turkish lessons before distance education, during the distance education and process of return the face-to-face education, and the interviews were conducted through Google Forms. The study group of the research consisted of 35 Turkish teachers determined through "maximum variation sampling". The research data collected with the semi-structured interview form were subjected to content analysis and coded and the findings were interpreted. As a result of the study, returning from distance education to face-to-face education *the highest returning rate* was experienced in re-applying return to reading time, re-implementing the writing activities in the coursebook, and using the worksheets and study aids as course materials at the frequency before the pandemic. The habit that *did not show any change* in the process was experienced in not allocating a separate hour for speaking activities in speaking skills and not applying any activities for speaking skills. In addition to this, reading the reading text aloud and using the textbook as a course material has also come to the fore as constant habits. *The least change* in the return from distance education to face-to-face education was experienced in the use of EBA to give feedback and the use of an online dictionary. The increasing use of EBA and online dictionary in distance education continued in the return to face-to-face education.

Key Words: Covid- 19 pandemic, distance learning, Turkish education, face to face education.

¹ Y. Lisans Öğr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, kubrakaradag500@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6170-2052.

² Türkçe Öğretmeni, Prof. Dr. Erol Güngör Ortaokulu, busraevci@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6857-9018.

³ Y. Lisans Öğr., Marmara Üniversitesi, miraydevecioglu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2097-9490.

⁴ Türkçe Öğretmeni, Melahat Şefizade Ortaokulu, nurancaylioglu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2068-7917.

⁵ Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, ahmetbenzer@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3579-3699.

Pandemi Öncesinde Yüz Yüze, Pandemi Sırasında Uzaktan ve Tekrar Yüz Yüze Eğitimde Değişen Öğretmen Tercihleri

ÖZET

Bu araştırmada, COVID-19 pandemisi öncesindeki geleneksel yüz yüze eğitim, pandemi sırasındaki uzaktan eğitim ve tekrar yüz yüze eğitime dönüş sürecinde Türkçe öğretmenlerinin eğitim-öğretime dair alışkanlıkları incelenmiştir. Eğitim-öğretim alışkanlıkları Türkçe temel dil becerileri, ders materyalleri, yöntem ve teknikler, geri bildirim gibi değişkenlerle sınırlandırılmıştır. Her bir değişken üçlü süreç (pandemi öncesi yüz yüze eğitim-pandemi sırası uzaktan eğitim-yüz yüze eğitime dönüş) üzerinden karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İnceleme ile her bir değişkenin pandemiden önceki yüz yüze, pandemi başlangıcındaki uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitime dönüş aşamalarında tercih edilme oranlarını görmek mümkün olmuştur. Araştırmanın amacı, yeniden yüz yüze eğitime geçişte pandemi öncesi alışkanlıklara geri dönülüp dönülmediğinin ve yeni bir pandemiye ne kadar hazırlıklı olduğunun ortaya çıkarılmasıdır. Bu amaçla araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Bu doğrultuda uzaktan eğitim öncesi, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitime geri dönüş sürecinde Türkçe derslerinin işlenişine yönelik öğretmen görüşlerini almak için araştırmacılar tarafından yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmış ve görüşmeler Google Formlar aracılığıyla yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu "maksimum çeşitlilik örnekleme" yoluyla belirlenen 35 Türkçe öğretmeni oluşturmuştur. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan araştırma verileri içerik analizine tabi tutularak kodlanmış ve ulaşılan bulgular yorumlanmıştır. Çalışma sonucunda uzaktan eğitimden yüz yüze eğitime geri dönüşte *en fazla geri dönüş* okuma saati uygulamasının yeniden yapılmasında, ders kitabındaki yazma etkinliklerinin tekrar uygulanmasında ve ders materyali olarak çalışma kâğıtları ile yardımcı kitaplarının pandemi öncesindeki sıklıkta kullanılmasında yaşanmıştır. Süreçte herhangi bir *değişim göstermeyen* alışkanlık ise konuşma becerilerindeki konuşma etkinliklerine ayrı bir saat ayrılması ve konuşma becerileri için herhangi bir etkinlik uygulanmamasında yaşanmıştır. Bununla birlikte okuma metninin sesli okunması ve ders kitabının da ders materyali olarak kullanılması da değişmeyen bir alışkanlığımız olarak öne çıkmıştır. Uzaktan eğitimden yüz yüze eğitime dönüşte *en az değişim* EBA'nın geri bildirim vermede kullanılmasında ve çevrim içi sözlük kullanılmasında yaşanmıştır. Uzaktan eğitimde artan EBA ve çevrim içi sözlük kullanımı yüz yüze eğitime geri dönüşte de devam etmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 pandemisi, uzaktan eğitim, Türkçe eğitimi, yüz yüze eğitim.

Giriş

COVID-19 gibi büyük çaplı salgınlar sadece sağlık ve günlük hayatla ilgili alışkanlıkları değil, eğitim ve öğretim süreçlerini de etkilemekte ve değiştirmektedir. Bu zorunlu değişiklikler, gelişmeyi ve yenileşmeyi sağlayabildiği gibi bazı geleneksel alışkanlıkların değişmesine veya yok olmasına da sebep olabilmektedir. Bu araştırmanın amacı, COVID-19 pandemisiyle başlayan ve bütün eğitim kademelerini içine alan uzaktan eğitim sürecinin Türkçe eğitimini nasıl etkilediğini, pandemi öncesinde bırakılan veya yüz yüze eğitime dönüşe taşınan alışkanlıkların neler olduğunu tespit etmektir.

Pandemi günlük yaşamdaki hayat üzerindeki etkileri eğitim-öğretim faaliyetlerinin işleyişini de etkilemiş, bir derste öğretmen ve öğrencinin kullanabileceği tüm artı ve eksileriyle dijital uygulamalar ve materyaller çeşitlenmeye, kullanım alanları da genişlemeye başlamıştır. Uzaktan eğitime geçişle birlikte Türk eğitim sisteminde MEB tarafından oluşturulan EBA (Eğitim Bilişim Ağı) çevrim içi eğitim platformu ve TRT alt yapısı kullanılarak kurulan televizyon kanalları ile öğrencilere uzaktan ders hizmeti sunulmaya başlanmıştır. Öğretmenler, EBA'ya kendi içeriklerini yükleyebilirken başka öğretmenler tarafından paylaşılan not ve sunumlara da rahatlıkla ulaşabilmişlerdir (<https://www.eba.gov.tr/>). Alan yazındaki EBA ile ilgili çalışmalarda öğrencilerin EBA'da en çok ders modülünü kullandıkları (Coşkunserçe ve İşçitürk, 2019: 270), EBA ders modülünde yer alan videoların etkili olduğu (Arslan ve Kuzu, 2019: 23), öğrencilerin EBA'da en çok etkinlik ve testleri çözerek vakit geçirdikleri (Atasoy ve Nayir, 2019: 33) belirtilmiştir. Pandemi öncesindeki bu

çalışmalar, branşlara yönelik araştırmaların bir parçasını oluştururken pandemi sürecini ele alan çalışmaların önemli bir boyutunu da oluşturmuştur. Uzaktan eğitimin EBA ve televizyon kanalları üzerinden yapılması, EBA'nın kullanım şeklinin farklılaşması yapılan çalışmaların niteliğini ve niceliğini de değiştirmiştir. Çalışmalarda pandemi sürecinde EBA'nın sınıf yönetimini olumsuz etkilediği (İnal, Sakarya ve Zahal, 2021: 249) ancak canlı ders ve soru çözümüne imkân tanıdığı (Türker ve Dünder, 2020: 338), öğretmen ve öğrencilerin teknoloji yeterliği olmadığı için EBA'yı kullanmakta zorlandıkları (Susar Kırmızı ve Altuğ, 2021: 288) ortaya koyulmuştur. Uzaktan eğitim, pandemi öncesine kadar eğitim alanındaki çalışmaların sadece bir parçasını oluştururken 2020 itibarıyla odak noktasını oluşturmuş, pek çok çalışmada uzaktan eğitim kullanılmıştır. 2018-2019 arası Google Akademik üzerinde uzaktan eğitim ile ilgili 2.470⁶ çalışma varken 2020-2021 arasındaki uzaktan eğitim çalışmaları 4.870⁷ olarak ölçülmüştür. Pandemiyle birlikte uzaktan eğitim ile ilgili çalışmalar %49 artmıştır.

Türkçe eğitimi alanında COVID-19 pandemisiyle başlayan uzaktan eğitim dönemiyle ilgili çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda Türkçe derslerine yönelik öğretmen (Bayburtlu, 2020; Çarkıt ve Kocaoğlu, 2020; Gürdamar, Topçuoğlu ve Şehirli 2020; Özgül, Ceran ve Yıldız, 2020; Günaydın, 2021; Kurt, 2021; Kaplan ve Gülden, 2021) ve veli görüşlerine yer verilmiştir (Karakuş, Esendemir, Ucuzsatar ve Karacaoğlu, 2021). Bayburtlu'nun (2020: 148) çalışmasına katılan Türkçe öğretmenleri öğrencilerin uzaktan derslere teknolojik alt yapılarının yetersiz olduğu için katılmadıklarını, EBA canlı ders uygulamasındaki bağlantı sorunlarını, veli desteğinin yetersiz olmasını sorun olarak gördüklerini ifade etmiş, bununla birlikte EBA'daki dijital ders içeriklerinin geliştirilmesi gerektiğini ve dijital ders içeriği geliştirme konusunda eğitim almak istediklerini söylemişlerdir. Çarkıt ve Kocaoğlu'nun (2020: 114) çalışmasına katılan Türkçe öğretmenleri uzaktan eğitim sürecinde temel dil becerilerine yönelik geri bildirimlerin yetersiz olduğunu ve uygulamalarla desteklenemediğini, bu süreçte dil becerilerinden en çok yazma becerisinin olumsuz etkilendiğini belirtilmiş ve EBA'da yer alan ölçme-değerlendirme araçlarının geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerine göre hazırlandığını, bunların uzaktan eğitime göre güncellenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Gürdamar, Topçuoğlu ve Şehirli'nin (2020: 182) çalışmasına katılan Türkçe öğretmenleri EBA'da okuma becerisini geliştiren etkinliklerin sayıca azlığını, okuma becerisinin takibinin EBA üzerinden yapılmasının zor olduğunu ve EBA'nın bu konuda geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Özgül, Ceran ve Yıldız'ın (2020: 408) çalışmasına katılan Türkçe öğretmenleri, öğrencilerle iletişim sorunları yaşadıklarını ve ölçme-değerlendirme aşamasında EBA'nın yetersiz olduğunu söylemekle birlikte, güvenilir bir platform olmasından dolayı zenginleştirilmiş içerikleri EBA üzerinden oluşturduklarını ifade etmişlerdir. Kaplan ve Gülden'in (2021: 453) çalışmasında öğrencilerin internet bağlantısı sorunları nedeniyle uzaktan derslere düzenli katılmadıkları ve bu durumun da konuşma ve dinleme becerilerini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Günaydın'ın (2021: 720) çalışmasında öğretmenlerin uzaktan eğitim konusunda deneyimlerinin olmadığına, uzaktan eğitimle yazma becerisinin geliştirilemediğine, öğretim programının uzaktan yazma becerilerini desteklemekte yetersiz kaldığına yer verilmiştir. Kurt'un (2021: 941) yaptığı çalışmada ise Türkçe öğretmenleri uzaktan eğitim platformlarındaki ders süresinin sınırlı olmasından, yüz yüze eğitime tekrar geçildikten sonra ise maske kullanımının jest ve mimiklerin görülmesine engel olmasından dolayı

⁶ https://scholar.google.com/scholar?q=%22uzaktan+e%C4%9Fitim%22&hl=tr&as_sdt=0%2C5&as_ylo=2018&as_yhi=2019
Erişim tarihi: 20.12.2021.

⁷ https://scholar.google.com/scholar?q=%22uzaktan+e%C4%9Fitim%22&hl=tr&as_sdt=0%2C5&as_ylo=2020&as_yhi=2021
Erişim tarihi: 20.12.2021.

konuşma becerilerinin olumsuz etkilediğinden bahsetmişlerdir. Veli görüşlerinin ele alındığı Karakuş, Esendemir, Ucuzsatar ve Karacaoğlu'nun (2021: 1005) çalışmasında veliler, bazı teknolojik problemler yaşadıklarını, uzaktan eğitimde öğrencilerinin dinleme becerilerinin geliştiğini fakat yazma becerisinin en az desteklenen beceri olduğunu, ödevlerin takibinin zorlaştığını belirtmişlerdir.

Dünyada dil öğretimi noktasında uzaktan eğitim çalışmaları yeni değildir. Pandemi öncesinde uzaktan dil öğretiminde yaşanan en önemli eksikliği Zhang ve Cui (2010: 30) iletişim eksikliği olarak belirlemişlerdir. Marcum ve Kim (2020: 157) ise öğretim teknolojilerindeki gelişmeler sonrasında uzaktan dil öğretiminin iyileştiğini ve bu durumun da öğrencilerin kaygı düzeyini azalttığını ifade etmişlerdir. Kamal, Zubanova, Isaeva ve Movchun (2021: 7311) uzaktan dil öğretiminde başarıyı büyük ölçüde öğrenme kontrolüne bağlamaktadırlar. Araştırmacılara göre uzaktan eğitimde öğrencilere verilen yazma görevi tek tip ise kopyalanması çok daha kolaydır, bu yüzden yazma görevleri her öğrenciye bireysel olarak verilmelidir. Hranovska (2020: 63) da uzaktan eğitimde öğrencilerin performans göstergelerinin büyük ölçüde öğretmen kontrolüne dayandığını ifade etmiştir.

Pandemi, öğretmenlerin derslerinde kullandıkları araçların türü ve kullanım şeklini de değiştirmiştir. Uzaktan eğitim yaparken ders sunumu, etkinlik çalışmaları, ölçme-değerlendirme ve sınıf yönetimi için öğretmenler farklı Web 2.0 araçlarından faydalanmışlardır. Aydoğan ve Gökçe'nin (2021: 167) yaptığı çalışmada katılımcı öğretmenler uzaktan eğitim sürecinde öğrenci etkileşimi artırdığı için ölçme ve değerlendirme yaparken Quizizz, Kahoot, ve Socrative adlı Web 2.0 araçlarını kullandıklarını belirtmişlerdir. Günaydın'ın (2021: 720) yaptığı çalışmada öğretmenler, pandemi sırasında dijital yazma becerilerini geliştirmek için Web 2.0 araçlarını kullandıklarını belirtmiştir. Web 2.0 araçlarının yanı sıra telefon ve televizyonun da eğitim amaçlı kullanılabilceği anlaşılmıştır (Sudiapermana ve Muslikhah, 2020: 71).

COVID-19 pandemisi başladıktan bir süre sonra önce farklı sınıf seviyeleri için seyreltilmiş şekilde, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılının başlamasıyla birlikte de bütün sınıf seviyeleri için tam kapasiteli olarak yüz yüze eğitime tekrar geçilmiştir. Bu çalışmada Türkçe öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinin yüz yüze eğitimdeki alışkanlıklarını değiştirip değiştirmediğini tespit etmek, değişen ve değişmeyen alışkanlıkların neler olduğunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaçla Türkçe öğretmenlerinin dil becerilerinin geliştirilmesi, kullanılan yöntem, teknik ve materyaller ile sınıf yönetimine ilişkin alışkanlıkları hakkındaki görüşleri alınmıştır.

Yöntem

2.1. Araştırma Deseni

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması bir ortamın, bir kişinin, tek bir tür dokümanın veya ortamın ayrıntılı olarak incelenmesidir (Uzuner, 1999: 184). Araştırmanın amacı doğrultusunda farklı okullarda görev yapan Türkçe öğretmenlerinin COVID-19 pandemisi öncesi ve sürecinde yüz yüze, uzaktan ve tekrar yüz yüze öğretimdeki alışkanlıklarına yönelik görüşleri yarı yapılandırılmış bir görüşme formuyla toplanmıştır. Tek bir durum içinde farklı alt tabakalara yöneldiği için çalışmada "iç içe geçmiş tek durum deseni" tercih edilmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu farklı okullarda görev yapan 35 Türkçe öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma problemine taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini en üst düzeyde yansıtabilmek için çalışma grubu “maksimum çeşitlilik örnekleme” yöntemiyle seçilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 119). Çalışma grubuna ilişkin çeşitli demografik özellikler şu şekildedir:

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin kıdem yıllarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 2.2.1’de gösterilmiştir:

Tablo 2.2.1. Çalışma grubu öğretmenlerinin kıdem dağılımı

Kıdem	f	Yüzde %
0-4 yıl	12	%34
5-9 yıl	8	%22
9-14 yıl	11	%31
15 yıl ve üzeri	4	%11
<i>Toplam</i>	35	<i>%100</i>

Tablo 2.2.1’de görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin %34’ü 0-4 yıl, %22’si 5-9 yıl, %11’i 9-14 yıl ve %4’ü 15 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir.

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin çalıştığı idari birime ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 2.2.2’de gösterilmiştir:

Tablo 2.2.2. Çalışma grubu öğretmenlerinin çalıştıkları idari birim dağılımı

İdari Birimler	f	Yüzde %
İl merkezi	15	%42
İlçe merkezi	12	%34
Köy	8	%22
<i>Toplam</i>	35	<i>%100</i>

Tablo 2.2.2’de görüldüğü üzere çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin %42’si il merkezinde, %34’ü ilçe merkezinde, %22’si köyde çalışmaktadır.

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı geliştirilirken ilgili alan yazın ve benzer çalışmalar incelenmiştir. Araştırmanın amacı göz önünde bulundurularak taslak görüşme formu oluşturulmuş ve üç Türkçe öğretmeni ile bir ölçme ve değerlendirme uzmanından görüş alınmıştır. Gelen dönütlerle formda amacına hizmet etmediği görülen iki soru çıkarılmış ve bir soru da dil ve anlatım yönünden düzenlenmiştir. Görüşme formunun pilot uygulaması için iki Türkçe öğretmeniyle görüşme yapılmış ve bundan hareketle forma son şekli verilmiştir.

Görüşme formu araştırmanın alt problemlerine uygun olarak toplam 13 ana soru ve ilave sorulardan oluşmuştur. Görüşmeye başlanmadan önce çalışma grubunun çeşitli kişisel bilgileri (kıdem, çalışılan okul türü, çalışılan idari yapı) de toplanmıştır. Kişisel bilgiler arasında kişinin kimliğini açığa

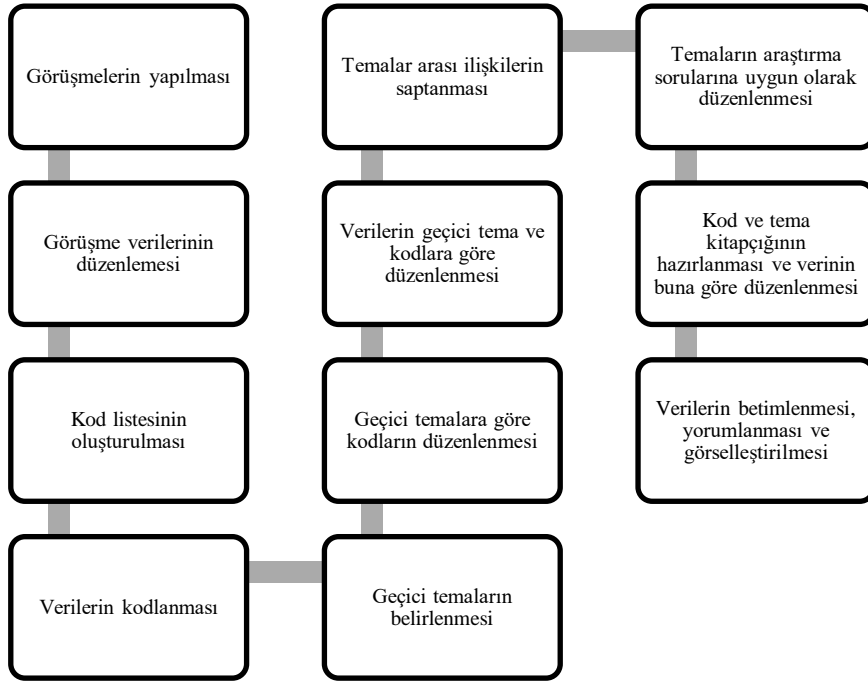
çıkabilecek herhangi bir veriye yer verilmemiştir. Görüşme formunda Türkçe öğretmenlerinin COVID-19 sürecinde Türkçe derslerindeki değişen ve değişmeyen alışkanlıklarını, kullandıkları yöntem ve teknikleri, kazanımları kazandırma biçimlerini, yararlandıkları materyalleri ortaya çıkarmaya yönelik açık ve kapalı uçlu sorular sorulmuştur.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırma verileri içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi sürecinde öncelikle görüşme formundan elde edilen bilgiler incelenerek anlamlı bölümlere ayrılır. Her bölümün kavramsal açıdan ne ifade ettiği belirlenerek her bir bölüme bir ad verilir ve böylece bölümler kodlanır. Veriler bu kodlara göre sınıflandırıldıktan sonra kodları belli kategoriler altında toplayan temalar oluşturulur. Veriler, kodlara ve temalara göre düzenlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, 242-253). Araştırma verileri, bu sıralamayla çözümlenmiş ve son olarak ayrıntılı biçimde tanımlanıp sunulan veriler yorumlanmıştır. Verilerin sunumunda frekans ve yüzdelik değerler kullanılmıştır (Weaver-Hightower, 2021: 219).

Araştırmanın yapısal geçerliğini sağlamak için araştırmacı çeşitlemesine gidilmiş ve verilerin hem toplanması hem de çözümlenmesi esnasında sunulan bulguların ve yapılan analizlerin birbiriyle tutarlı olduğu görülmüştür (Ersoy ve Saban, 2019, 160). Araştırmanın iç ve dış geçerliğinin sağlanması için Miles ve Huberman (1994, Akt. Ersoy ve Saban, 2019: 162) tarafından belirtilen sorulara yanıt aranmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın bulgularının tutarlı olduğu, durumların yeterince anlamlı ve ayrıntılı tasvir edildiği, farklı araştırmacıların analizleri arasında tutarlılık olduğu, katılımcılar tarafından incelenen bulguların gerçekçi olduğu ve yapılan genellemelerin veriler ile aynı doğrultuda olduğu görülmüştür. Araştırmanın güvenilirliğinin sağlanması için Gagnon (2010, Akt. Ersoy ve Saban, 2019: 163) tarafından belirtilen işlemler uygulanmıştır. Bu doğrultuda açıklamaların somut ve anlaşılır olmasına dikkat edilmiş, süreç birden fazla araştırmacı tarafından yürütülmüş, katılımcıların temel özelliklerinden bahsedilmiş ve görüşme verileri katılımcılara onaylatılmıştır. Şekil 2.4.1'de araştırma süreci özetlenmiştir:

Şekil 2.4.1. Araştırma süreci

3. Bulgular

Bu bölümde yüz yüze eğitim, COVID-19 pandemisi ile başlayan uzaktan eğitim süreci ve yüz yüze eğitime geri dönüşte Türkçe derslerinde değişen öğretmen tercihleri 8 alt başlık altında toplanmıştır.

3.1. Okuma becerisi

3.1.1. Ana metnin okunmasına yönelik öğretmen görüşleri

Ana metnin okunması konusunda öğretmenlerce tercih edilen yöntem ve tekniklerde uzaktan eğitim öncesi ve sonrasındaki tercihler Tablo 3.1.1'de gösterilmiştir.

Tablo 3.1.1. Yöntem ve tekniklere yönelik öğretmen tercihleri

Yöntem ve teknikler	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f*	%	f	%	f	%
Ders kitabındaki yönergelerin kullanılması	27	%77	18	%51	24	%69
Öğrencilerin sessiz okuması	13	%37	8	%23	14	%40
Öğretmenin sesli okuması	15	%43	13	%37	16	%46
Bir öğrencinin sesli okuması	11	%31	15	%43	13	%37
Söz korusu ile okuma	18	%51	10	%29	18	%51
Dersten önce metnin öğrenciler tarafından okunması	10	%28	16	%46	14	%40

*Öğretmenler birden fazla cevap verdiklerinden frekanslar cevaplayıcı sayısından yüksektir.

Zorunlu olmasına rağmen kâğıt temelli materyal olmasından dolayı ders kitabındaki etkinliklerin kullanılabilirliğinde uzaktan eğitimde ciddi bir düşüş olmuştur. Söz korusu gibi bazı yöntem ve tekniklerde uzaktan eğitimde ciddi bir düşüş yaşanırken tekrar yüz yüze eğitime geçildiğinde eski alışkanlığa dönülmüştür. Bununla birlikte öğrencilerin dersten önce metni okuyup gelmeleri isteği uzaktan eğitimle artmış ve yüz yüze eğitime tekrar geçildiğinde de bu eğilime büyük ölçüde devam

edilmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenlerden bazıları ana metnin okunmasına yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Ö17: *Süre ve kesintili bağlantı problemlerinden ötürü metinlerin birkaç dakika sürecek kadarını okutabiliyordum.*

Ö8: *Uzaktan eğitimde çok zorlandım bu konuda çünkü karşında öğrencinin nasıl okuduğunu tam anlamıyla tespit edemedim.*

3.1.2. Okuma etkinliklerine yönelik öğretmen tercihleri

Okunan metne dair etkinlikler uygulanırken süreçteki farklılıklar Tablo 3.1.2’de gösterilmiştir.

Tablo 3.1.2. Okuma etkinliklerine yönelik öğretmen tercihleri

Okuma etkinlikleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
Ders kitabındaki metin altı soruların uygulanması	14	%40	19	%54	13	%37
Ders kitabındaki okuma etkinliklerinin değiştirilerek kullanılması	19	%54	15	%43	22	%63
Okuma saati uygulaması	25	%71	16	%46	27	%77

Yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime geçişte öğretmenlerin metin altı soruları birebir kullanmaya başlamaları farklı sorularla veya etkinliklerle okumaya anlamaya dönük özgün uygulamalarını yapmadıkları tespit edilmiştir. Bu eğilim tekrar yüz yüze eğitime geçilmesiyle eskiye dönmüştür. Okuma saati uygulaması çoğu öğretmen tarafından uzaktan eğitimde uygulanmasa da bazı öğretmenler tarafından bu saat yaratıcı bir şekilde geliştirilmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenlerden bazıları okuma etkinliklerine yönelik tercihleriyle ilgili görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Ö17: *Ders kitabındaki bazı okuma metinlerin çok uzun olmasından dolayı öğrencilerin dikkati dağılıyordu. Kitaptaki metin yerine öğrencilerin dikkatini çekecek farklı metinler kullandım. Ayrıca bazı metinlerde metin altı sorularında da eklemeler ve çıkartmalar yaptım.*

Ö17: *Okuma saati uygulamasını ailenin birlikte uyguladığı ders dışı bir etkinlik olarak yürütmeye çalıştım.*

Ö5: *Seçilen okuma kitapları belirlenen süre içinde okundu ve Google Formlar aracılığı ile değerlendirme çalışmaları yapıldı. Yüz yüze eğitim sürecinde çalışmaya devam edildi.*

Ö34: *Ortak kitap alarak öğrenci ve aileleri ile ortak okuma yaparak alanında uzman kişileri davet edip kitap değerlendirmeleri yaptık Zoom üzerinden çok faydalı oldu uzaklar yakın oldu.*

3.2. Dinleme becerisi

3.2.1. Dinleme metinlerinin işlenmesine yönelik öğretmen tercihleri

Dinleme metninin işlenmesinde yüz yüze, uzaktan ve yüz yüze eğitime geri dönüşte yapılanlar Tablo 3.2.1.’te gösterilmiştir.

Tablo 3.2.1. Dinleme metinlerinin işlenmesine yönelik öğretmen tercihleri

Dinlettirme tercihleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%

EBA/Youtube üzerinden dinlettirme	29	%83	34	%97	30	%86
Öğretmenin sesli okuması	10	%29	5	%14	9	%26

Uzaktan eğitimde öğretmenlerin neredeyse hepsi dinleme metinlerini EBA üzerinden dinletmiştir (%97), dinleme metninin öğretmen tarafından sesli olarak okunması ise uzaktan eğitimde düşerken yüz yüze eğitime dönülmesiyle eskiye dönüş olmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenlerden bazıları dinleme metinlerinin işlenmesine yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Ö8: Öğrencilere dinleme metinlerinin linkini atarak da bireysel olarak dinleme yaptırdım çünkü uzaktan eğitimde en çok zorlandığım alan dinleme metinleri oldu. Öğrencilerin yaşadığı teknik sorunlar ve İnternet problemi sebebiyle sağlıklı bir dinleme metni işlediğimi söyleyemem.

Ö15: Özel bir çalışma yapmadım fakat zaten uzaktan eğitimin kendisinin dinleme becerisini geliştirdiğini düşünüyorum.

3.3. Konuşma becerisi

3.3.1. Konuşma becerisine yönelik öğretmen tercihleri

Konuşma becerisini geliştirmeye yönelik öğretmen tercihleri Tablo 3.3.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.3.1. Konuşma becerisini geliştirmede kullanılan etkinlikler

Konuşma becerisi etkinlikleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
Ders kitabındaki konuşma etkinliklerini uygulama	27	%77	26	%74	25	%71
Herhangi bir çalışma yapmama	3	%9	6	%17	4	%11

Yüz yüze, uzaktan ve yüz yüze eğitime geri dönüşte konuşma becerisini geliştirmek için en çok (%71) ders kitabının kullanıldığı görülmektedir. Uzaktan eğitimde öğretmenlerin %26'sı konuşma becerisine özel etkinlikler yaptıklarını belirtmişlerdir. Görüşmeye katılan öğretmenlerden biri konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik görüşünü şu şekilde ifade etmiştir:

Ö17: Öğrencileri Zoom'un özelliği olan odalara ayırarak ortak bir konuşma metni hazırlattım ve belirli süre içerisinde konuşmalarını tüm sınıfa yapmalarını sağladım. Ayrıca yazar buluşmaları etkinliklerinde moderatörlüğü yürütürken gönüllü bir öğrenciyi de bana eşlik etmesi için görevlendirir söyleşiyi öğrencimle birlikte yürüttük, hazırlıklı konuşma noktasında çok fazla fayda sağladık.

3.4. Yazma

3.4.1. Yazma becerisine yönelik öğretmen tercihleri

Yazma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler Tablo 3.4.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.4.1. Yazma becerisini geliştirmede kullanılan etkinlikler

Yazma becerisi etkinlikleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
Ders kitabındaki yazma etkinliklerini uygulama	33	%94	29	%83	32	%91
Metin/kitap özeti yazdırma	15	%43	17	%49	17	%49
Dijital araçlarla yazma etkinlikleri	11	%31	14	%40	14	%40

oluşturma						
Herhangi bir çalışma yapmama	0	%0	3	%9	0	%0

Zorunlu olmasına rağmen kâğıt temelli ders kitabı etkinlikleri öğretmenler tarafından uzaktan eğitimde kullanılmamış, tekrar yüz yüze eğitime geçildiğinde ise eskiye dönüş yaşanmıştır. Bununla birlikte dijital araçlarla yazma etkinliği uzaktan eğitimle birlikte artmış ve bu eğilim tekrar yüz yüze eğitime geçilmesine rağmen devam etmiştir. Görüşmeye katılan öğretmenlerden bazıları yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Ö13: Okudukları kitapların özetlerini ve iki haftada bir kompozisyon yazdırıyorum.

Ö17: Başta da bahsettiğim Kitap Sırtı Projemiz bir yazma becerisini geliştirme projesi, mottosu da "Nitelikli okur, nitelikli yazar!" bu kapsamda harften metne doğru birtakım kontrollül/güdümlü /yaratıcı vd. yazma etkinlikleri düzenledim.

Ö12: Günlük tutma alışkanlığı kazanmalarını sağlamaya çalıştık.

Ö4: Canva aracıyla hikâye yazıp ürünler sergilenmiştir.

3.5. Dil bilgisi

3.5.1. Dil bilgisi konularının işlenmesine yönelik öğretmen tercihleri

Dil bilgisi konularının işlenmesinde öğretmen tercihleri Tablo 3.5.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.5.1. Dil bilgisi öğretiminde öğretmen tercihleri

Dil bilgisi etkinlikleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
Düz anlatım ve test çözdürme	21	%60	19	%54	23	%66
Ders kitabındaki etkinlikleri uygulama	23	%66	22	%63	22	%63
EBA üzerindeki içerikleri kullanma	15	%43	27	%77	21	%60
Öğretmenin kendi çalışma kâğıtlarını hazırlaması	24	%69	19	%54	27	%77
Dijital araçlarla dil bilgisi etkinlikleri hazırlama	15	%43	22	%63	21	%60

Kâğıt temelli materyallerin uzaktan eğitime adapte edilememesinin en güzel örneğini dil bilgisi öğretiminde görmek mümkündür. Yüz yüze eğitim için hazırlanan kâğıt temelli materyallerin %15'i uzaktan eğitime geçildiğinde kullanılmamıştır. Kalan diğer kâğıt temelli materyaller de ekrana yansıtma şeklinde kullanılmıştır. Aynı durum dijital materyallerde yaşanmış, öğretmenlerin %17'si yüz yüze eğitime geçildiğinde dijital ders materyallerini kullanmamıştır. Görüşmeye katılan öğretmenlerden bazıları dil bilgisi öğretimine yönelik görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir:

Ö17: Ayrıca okuma kitapları, kendi yazdıkları metinler ve dil becerileri için kullandığımız metinler üzerinden de dil bilgisi yapılarının öğretimini sağladım.

Ö21: Kahoot, Quizizz, Padlet gibi uygulamaları kullandım.

Ö2: Düz anlatım yöntemi ve bazen de EBA, Youtube'tan yararlandım. Yüz yüze eğitimde daha çok ders kitabına ve çalışma kâğıtlarına bağlı kaldım.

Ö32: Şiir ya da sevdiğimiz bir metin üzerinden işliyoruz ve devam ettim.

3.6. Ders materyali

3.6.1. Ders materyali kullanımına yönelik öğretmen tercihleri

Ders materyalleri kâğıt temelli ve dijital olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Süreç boyunca hangi tür materyallere eğilimin arttığı veya azaldığı Tablo 3.6.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.6.1. Ders materyali kullanımına yönelik öğretmen tercihleri

Ders materyalleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
Ders kitabı	34	%97	32	%91	34	%97
Yardımcı kitaplar	28	%80	21	%60	28	%80
Z-kitaplar	17	%49	19	%54	21	%60
Çalışma kâğıtları	29	%83	23	%65	27	%77
Otantik materyaller (afiş, broşür, infografik)	10	%29	17	%49	16	%46
Dijital araçlar	17	%49	30	%86	26	%74

Uzaktan eğitime geçişte en büyük farklılık dijital araçların işe koşulmasında görülmüştür. Öğretmenler yeni sürece hızlı bir şekilde adapte olmuş ve %37'lik bir artışla dijital materyalleri kullanmaya başlamışlardır. Bu oranda biraz düşüş olsa da tekrar yüz yüze eğitime geçişte pek çok dijital materyalin kullanılmaya devam edildiğini göstermesi bakımından önemlidir. Bununla birlikte kâğıt temelli çalışma kâğıtları veya yardımcı kitapların kullanımında uzaktan eğitimde ciddi bir düşüş olsa da tekrar yüz yüze eğitimde eskiye dönüş yaşanmıştır.

3.6.2. Dijital materyal kullanımına yönelik öğretmen tercihleri

Ders materyalleri içerisinde dijital materyallerin neler olduğuna dair bilgiler Tablo 3.6.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.6.2. Dijital araç kullanımına yönelik öğretmen tercihleri

Dijital araçlar	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
EBA	22	%63	33	%94	29	%83
Sanal sınıf uygulamaları	6	%17	11	%31	10	%29
Sanal eğitim platformları	16	%46	21	%21	20	%57
Web 2.0 araçları	6	%17	11	%31	11	%31
Z kitaplar	15	%43	21	%60	22	%63
Dijital araç kullanmama	6	%17	0	%0	2	%6

Dijital araç tercihlerinde öğretmenler uzaktan eğitime geçişle en büyük değişimi EBA kullanımında yaşamışlardır. Bu oran tekrar yüz yüze eğitime geçişte biraz düşse de yüksek şekilde devam etmiştir. Öğretmen alışkanlıklarında da uzaktan eğitime geçişte büyük bir değişim yaşanmıştır. %17 oranında hiç dijital araç kullanmayan öğretmen uzaktan eğitime geçişle birlikte dijital araç kullanmaya başlamışlardır.

3.7. Kelime öğretimi

3.7.1. Kelime öğretiminde kullanılan ders materyallerine yönelik öğretmen tercihleri

Kelime öğretiminde kullanılan dijital materyallere yönelik öğretmen görüşleri Tablo 3.7.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.7.1. Kelime öğretiminde kullanılan ders materyallerine yönelik öğretmen tercihleri

Kelime öğretimi ders materyalleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
Çevrim içi sözlük	10	%29	21	%60	19	%54
Basılı sözlük	31	%89	24	%69	31	%89
Materyal kullanmama	5	%14	4	%11	2	%3

Uzaktan eğitimle birlikte çevrim içi sözlük kullanımı artarken basılı sözlük kullanımı benzer düzeyde azalmıştır.

3.8. Sınıf yönetimi

3.8.1. Sınıf kontrolüne yönelik öğretmen tercihleri

Sınıf kontrolüne yönelik öğretmenlerin sınıfta öğrencilere nasıl söz verdiklerine yönelik tercihleri Tablo 3.8.1.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.8.1. Söz hakkı vermeye dair öğretmen tercihleri

Söz hakkı verme tercihleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
Gönüllülük esasına göre söz verme	31	%89	28	%80	33	%94
Sırayla herkese söz verme	17	%49	19	%54	21	%60
Uygun görülen öğrenciye söz verme	23	%66	21	%60	25	%71
Sınıf listesinden rastgele söz verme	11	%31	12	%34	12	%34
Dijital araçlardan yararlanarak söz verme	2	%6	3	%9	4	%11

Öğrencilere söz hakkı verme alışkanlıkları noktasında öğretmenlerin uzaktan ve yüz yüze eğitim arasında önemli bir farklılık tespit edilmemiştir.

3.8.2. Geri bildirimlerine yönelik öğretmen tercihleri

Öğrenci çalışmalarına yönelik dönütler için öğretmenlerin tercihleri Tablo 3.8.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 3.8.2. Öğretmenlerin geri bildirim tercihleri

Geri bildirim tercihleri	Pandemi öncesi yüz yüze eğitim		Pandemi sırası uzaktan eğitim		Yüz yüze eğitime dönüş	
	f	%	f	%	f	%
Her öğrencinin ödevini kendi kontrol etme	25	%71	17	%49	31	%89
Sınıftan öğrenciye ödev kontrolü yaptırma	16	%46	0	%0	0	%0
Whatsapp üzerinden ödev kontrolü yapma	0	%0	24	%69	12	%34
EBA üzerinden geri bildirim verme	7	%20	26	%74	12	%34
Dijital araçlar üzerinden geri bildirim verme	3	%9	12	%34	6	%17
Ödev vermeme	0	%0	1	%3	0	%0

Uzaktan eğitime geçişte en yüksek değişim bu başlık altında ve %69 oranındaki artış ile WhatsApp kullanımında tespit edilmiştir. Yüz yüze eğitime dönüşle birlikte bu oranda ciddi bir düşüş gerçekleşmiştir. Benzer durumu EBA kullanımında da görmek mümkündür.

Sonuç

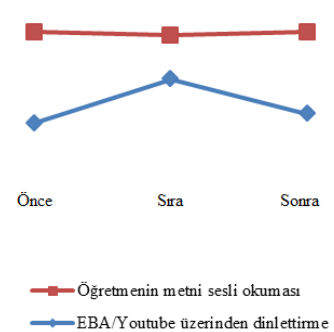
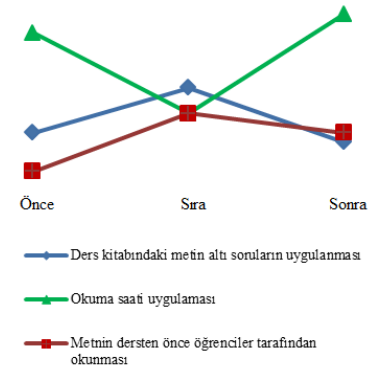
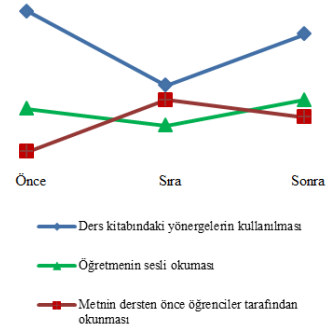
COVID-19 pandemisi öncesinde gerçekleşen yüz yüze eğitimin pandemiyle birlikte uzaktan ve sonrasında tekrar yüz yüze gerçekleşmesiyle eğitim ve öğretime dair değişen öğretmen alışkanlarının ele alındığı bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Ana metnin okunmasında uzaktan ve yüz yüze eğitime geri dönüşte değişmeyen okuma yöntemi öğretmenin sesli okumasında, en fazla değişen okuma yöntemi öğretmenin ders kitabındaki yönergeleri takip etmesinde, en az değişen metnin dersten önce öğrenciler tarafından okunmasında olmuştur. Çarkıt (2020: 111) da çalışmasında pandemide öğrencilerin farklı ortamlarda bulunmasından ve göz teması kurulamamasından dolayı söz korusu, grupla okuma, sesli okuma ve okuma tiyatrosu gibi etkinliklerin uygulanamadığını belirtmiştir.

Yüz yüze eğitimde öğretmenler ders kitabındaki metin altı soruları değiştirip kullanırken uzaktan eğitimde bu esneklik ve yaratıcılığın düştüğü, metin altı soruların uzaktan eğitimde daha çok değiştirilmeden kullanıldığı gözlenmiştir. Uzaktan eğitimdeki en fazla düşüş ise okuma saati etkinliklerinde yaşanmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitimde okuma saati uygulamalarını gözlem yapamadıkları ve eş zamanlı öğretim olmadığı için uygulayamadıkları görülmektedir. Arslan, Görgülü ve Kanat'ın (2021: 199) yaptıkları çalışmada uzaktan eğitimde okuma saati uygulamasının öğretmen kontrolü yapılamadığından dolayı uygulanamadığı belirtilmiştir.

Uzaktan eğitimde dinleme metinleri en çok EBA/Youtube üzerinden dinletilmiştir. Dinleme metinlerinin işlenmesinde tercih edilen bir diğer yol ise metnin öğretmen tarafından sesli okunmasıdır. Dinleme metinlerinin bu şekilde işlenmesi ise metni dinleme becerisinden çıkarıp okuma çalışması yapmaktadır. Yüz yüze eğitime geri dönüşte de öğretmenlerin tekrar metni okudukları görülmüştür. Çaylı ve Göçer (2016: 523) de yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin %40'ının dinleme metinlerini kendilerinin sesli olarak okuduklarını, %40'ının öğrencilere sesli olarak okuttuklarını ancak %20'sinin teknoloji yoluyla metinleri dinlettiklerini tespit etmişlerdir.

Araştırmacılara göre dinleme metinleri okutulduğunda okuma metni halini almış olacaktır (s. 529).

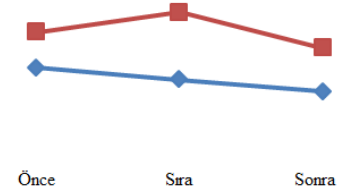

Bu araştırmada en az değişim gösteren, konuşma becerisini geliştirmeye yönelik alışkanlıklardır. Öğretmenlerin yüz yüze, uzaktan eğitim ve yüz yüze eğitime geri dönüşte konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik alışkanlıklarında değişiklik olmadığı, uzaktan eğitimde dahi kâğıt temelli materyalleri kullanmaya devam ettikleri görülmektedir. Kaplan ve Gülден'in (2021: 245) çalışmasında öğretmenler, öğrenci katılımının düşük olması nedeniyle konuşma becerisinin uzaktan eğitimden olumsuz etkilendiğini ifade etmişlerdir. Çarkıt'ın (2020: 112) çalışmasında ise öğretmenler uzaktan eğitimin teknolojik alt yapı eksiklikleri nedeniyle hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma çalışmalarını pratiğe dökemediklerini belirtmişlerdir.

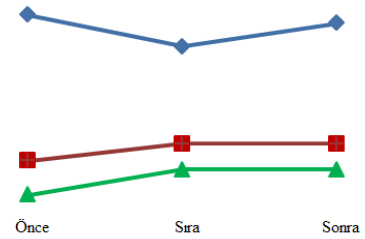
Yazma becerilerini geliştirmeye yönelik alışkanlıklarda uzaktan eğitimde kâğıt temelli çalışmaların (ders kitabındaki yazma etkinlikleri) azaldığı, dijital yazma etkinliklerinin ve metin/kitap özeti etkinliklerinin arttığı görülmektedir. Günaydın'ın (2021: 704) çalışmasında ise yazma becerilerinin uzaktan eğitimde geliştirilemediği görülmektedir. Çalışmada öğretmenler Zoom, Google Meeting ve EBA'nın yazma becerilerini geliştirmeye uygun araçlar olmadığını belirtmişlerdir (s. 712). Bu kısımda dikkat çeken önemli bir durum ise bir okuduğunu anlama etkinliği olan metin/kitap özeti etkinliklerinin öğretmenlerin %49'u tarafından yazma becerisine yönelik bir etkinlik gibi değerlendiriliyor olmasıdır.

Dil bilgisi konularının işlenmesinde yüz yüze eğitimde öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%69) kendi materyalini kendisi hazırlarken (çalışma kâğıdı), uzaktan eğitime geçildiğinde bu öğretmenlerin %15'i bu materyalleri kullanmamıştır. Yüz yüze eğitim materyali olan ders kitabı ise zorunluğu olduğundan dolayı uzaktan eğitimde en fazla kullanılan materyal olmuştur. Aynı durum, dijital materyallerde yaşanmış, öğretmenlerin %17'si yüz yüze eğitime geçildiğinde dijital ders materyallerini kullanmamıştır.

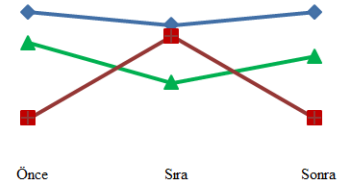
Genel anlamda Türkçe derslerinde yüz yüze ve uzaktan eğitimde ders kitapları, çalışma kâğıtları, dijital araçlar ve yardımcı kaynakların kullanım oranı yüksektir. Can'ın (2020: 16) yaptığı çalışmada dijital platformlar üzerinde materyalin değişmediği yazılı/basılı materyallerin sunulduğu belirtilmiştir. Uyar'ın (2020: 12) çalışmasına katılan sosyal bilgiler öğretmenleri de uzaktan eğitimde materyal kullanımında süreci "materyal paylaşımı" konusunda olumlu bulduklarını belirtmişlerdir. Yüz yüze ve uzaktan eğitimde tüm öğretmenlerin dijital araç kullandığı görülmektedir ancak bu materyallerin önemli bir kısmı da yine yazılı materyalin dijital ortamda paylaşımıdır.

— Herhangi bir çalışma yapmama
— Ders kitabındaki konuşma etkinliklerini uygulama

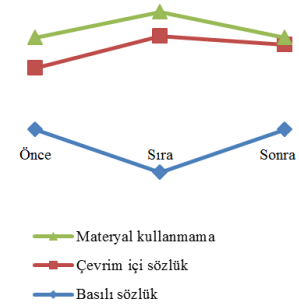

— Ders kitabındaki yazma etkinliklerini uygulama
— Dijital araçlarla yazma etkinliği oluşturma
— Metin/kitap özeti yazdırma

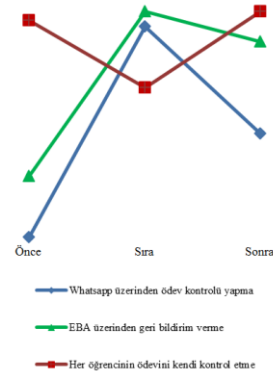

— Ders kitabı
— Çalışma kâğıtları
— Dijital araçlar

Araştırmada ders materyali kullanımında basılı materyalin dijital ortamlarda paylaşımında en belirgin örneği kelime öğretiminde görülmektedir. Kelime öğretiminde uzaktan eğitimde öğretmenler tarafından en çok (%69) basılı sözlük kullanıldığı görülmektedir. Yüz yüze eğitime geri dönüşte de basılı sözlüğün en çok kullanılan kelime öğretimi materyali olduğu, çevrim içi sözlük kullanımının düştüğü anlaşılmıştır. Buradan kullanılan materyal değil, materyalin paylaşıldığı ortam değiştiği anlaşılmaktadır. Bu durumu Ö17'nin şu açıklaması da desteklemektedir: *Uzaktan eğitimde Türkçe Sözlük'ü Zoom'dan açarak kullandık.* Eşgi de (2006: 461) çalışmasında ekrandan paylaşılan materyalin mutlaka dijital ortamlarda zenginleştirilmiş olması gerektiğini aksi taktirde kullanılan materyalin basılı materyal olma özelliğini kaybetmeyeceğini belirtmiştir.

Uzaktan eğitimde öğretmenlerin %91'inin klasik yöntemlere göre geri bildirim verdiği görülmüştür. Uzaktan eğitimde en çok WhatsApp'ın kullanıldığı tespit edilmiş, yüz yüze eğitime geri dönüşte de bu durumun sürdüğü belirtilmiştir. Çarkıtlı (2020: 116) ve Bayburtlu'nun (2020: 137) çalışmasında da WhatsApp'ın uzaktan eğitim döneminde en çok kullanılan teknolojik araç, ödev geri bildirim ve iletişim aracı olduğu tespit edilmiştir. Eğitimsel bir amacı olmayan özel bir mesajlaşma kanalı olan WhatsApp'ın uzaktan eğitim sürecinde öğretmenler tarafından kullanılmasının nedeni olarak Gür Erdoğan ve Ayanoğlu'nun (2021: 110) çalışmasına katılan öğretmenler, EBA üzerinden teknik problem yaşamalarını ve velilerin EBA'ya katılımlarının yeterli olmamasını belirtmişlerdir.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarından yola çıkılarak şu önerilerde bulunulmuştur:

T. C. Millî Eğitim Bakanlığına Öneriler

1. EBA'daki içerikler dijital dünyanın gereklerini ve güncel ders müfredatını yansıtacak şekilde güncellenmeli ve geliştirilmelidir.
2. EBA'nın ders dışı etkileşim özellikleri geliştirilmelidir.
3. EBA ve diğer dijital platformların öğretmenler tarafından daha sık ve doğru kullanılabilmesi için verilen hizmet içi eğitimlerin sayısı ve niteliği artırılmalıdır.

Türkçe Öğretmenlerine Öneriler

1. Dijital kaynakların kullanımı, basılı materyallerin ekrana yansıtılması anlayışından öteye taşınmalı; öğretmenin yaratıcılığına ve öğrenci etkileşimine daha fazla imkân tanıyan dijital araçlar tercih edilmelidir.

2. COVID-19 pandemisinin öğrencilerin temel dil becerileri üzerindeki etkisi iyi analiz edilmeli ve öğretim alışkanlıkları buna göre yeniden gözden geçirilmelidir.

Araştırmacılara Öneriler

1. Bu araştırma kapsamına alınmamış olan ilkököl ve ortaöğretim seviyesinde görev yapan öğretmenlerle de benzer bir araştırma yapılabilir.

Kaynakça

- Akar, H. (2019). Durum çalışması. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri* içinde (s. 139-178). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arslan, H. ve Kuzu, A. (2019). EBA Ders Modülünün ve VSınıf Yazılımının Ters Yüz Sınıf Modelinde Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 20-36.
- Arslan, K., Görgülü, A. A. ve Kanat, H. M. (2021). Covid-19 Pandemi Sürecinde Verilen Uzaktan Eğitim Hakkında Veli Görüşleri. *Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 57 (Şubat), 192-206.
- Atasoy M. ve Nayir, Y. Ö. (2019). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Video Modüllerinin Matematik Dersinde Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 24-37.
- Aydoğan, Y. A ve Gökçe, S. (2021). Uzaktan Eğitimde Ölçme Değerlendirme Amaçlı Kullanılan Web 2.0 Araçlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *HAYEF: Journal of Education*, 18(2), 167-178.
- Bayburtlu, Y.S. (2020). Covid-19 Pandemi Dönemi Uzaktan Eğitim Sürecinde Öğretmen Görüşlerine Göre Türkçe Eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151.
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) Pandemisi ve Pedagojik Yansımaları: Türkiye’de Açık ve Uzaktan Eğitim Uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Coşkunserçe, O. ve İşçitürk, G. B. (2019). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Platformu Hakkında Öğrencilerin Farkındalığının Arttırılmasına Yönelik Bir Durum Çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 260-276.
- Çarkıt, C. ve Kocaoğlu, A. (2020). Covid-19 Sürecinde Türkçe Dersi Uygulamaları Üzerine Nitel Bir Araştırma. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 8(4), 110-122.
- Çaylı, C. ve Göçer, A. (2016). Ortaokul Türkçe Derslerinde İşlenen Müstakil Dinleme Metinlerine Yönelik Öğretmen Uygulamalarının Değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(3), 517-535.
- Eşgi, N. (2006). Web Temelli Öğretimde Basılı Materyal ve Yüz Yüze Öğretimin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), 459-473.
- Günaydın, Y. (2021). Türkçe Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimde Yazma Becerisinin Geliştirilmesine İlişkin Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 71 (Mayıs), 703- 724.
- Gür Erdoğan, D. ve Ayanoğlu, Ç. (2021). Covid-19 Pandemi Döneminde Eğitim Programlarının Uzaktan Eğitimde EBA Platformu Yoluyla Uygulanmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Journal of Qualitative Research in Education*, 28, 100-128.

- Gürdamar, N. T., Şehirli, Ş. A. ve Topçuoğlu, Ü. F. (2020). Uzaktan Eğitim Sürecinde Kullanılan EBA'da Yer Alan Türkçe Dersi Okuma Becerisi İle İlgili Öğretmen Görüşler. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 8(4), 168-186.
- Hranovska, T. (2020). Substantiation of the Expediency Factors of the Digital Technologies Application in the Educational Process of General and Secondary Education. *Pedagogy and Education*, 13, 60-65.
- İnal, İ., Sakarya, G. ve Zahal, O. (2021). Covid-19 Pandemi Döneminde EBA Platformunda Gerçekleştirilen Müzik Derslerine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (18), 232-253.
- Kamal, M. I., Zubanova, S., Isaeva, A. ve Movchun, V. (2021). Distance Learning Impact on the English Language Teaching During COVID-19. *Educ Inf Technol*, 26, 7307-7319.
- Kaplan, K. ve Güliden, B. (2021). Öğretmen Görüşlerine Göre Salgın (COVID-19) Dönemi Uzaktan Eğitim Ortamında Türkçe Eğitimi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (24), 233-258.
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N. ve Bayraktar, D. (2020). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241.
- Kurt, B. (2021). The Effect of Covid-19 Pandemic Process on the Speaking Skill of Children in Distance Education and Daily Life. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(13), 938-983.
- Marcum, J. ve Kim, Y. (2020). Oral Language Proficiency in Distance English-Language Learning. *CALICO Journal*, 37(2), 148-168.
- Özgül, E., Ceran, D. ve Yıldız, D. (2020). Uzaktan Eğitimle Yapılan Türkçe Dersinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 395-412.
- Saban, A. ve Ersoy, A. (2019). *Eğitimde Nitel Araştırma Desenleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sudiapermana, E. ve Muslikhah (2020). The Challenges of Online Learning in Covid-19 Pandemic Era. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 510, 64-74.
- Susar Kırmızı, F. ve Altuğ, A. (2021). Primary School Teachers' Opinions on Using EBA in the COVID-19 Outbreak Process. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 278-300.
- Türker, A. ve DüNDAR, E. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Üzerinden Yürütülen Uzaktan Eğitimlerle İlgili Lise Öğretmenlerinin Görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi, Salgın Sürecinde Türkiye'de ve Dünyada Eğitim*, 323-342.
- Uyar, E. (2020). Covid-19 Pandemisi Sürecinde Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 1(2), 15-32.
- Uzuner, Y. (1999). Niteliksel araştırma yaklaşımları. Ali Atıf Bir (Ed.), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* içinde (s. 173-193). Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Weaver-Hightower, M. B. (2021). *Nitel araştırma nasıl yazılır*. Çev. Ed. Selahattin Turan, Ankara, Asos Yayınları.

- Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yükselir, C. ve Yuvayapan, F. (2021). An Evaluation of Students Studying English Language and Literature About Transitioning to Online Classes During COVID-19 Pandemic. *International Journal of Contemporary Educational Research*, 8(3), 81-91.
- Zhang, X. ve Cui, G. (2010). Learning Beliefs of Distance Foreign Language Learners in China: A Survey Study. *System*, 38(1), 30-40.